

Előfizetési feltételek:
 a „SÁRRÉT”-re
 Egész évre 4 frt. — kr.
 Fél évre 2 „ — „
 Negyed évre 1 „ — „
 A „Faluskönyvtár” felület pedig példányonként 10 krral megrendelhető. Népes iskolakönyvtárak illő engedélyben részesülnek.
 Megjelenik minden vasárnap.

SÁRRÉT.

Társadalmi és közművelődési hetilap.

▲ NÉPNEVELÉSI ÉRDEKEK ELŐMOZDÍTÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Szerkesztő és kiadóhivatal: Főuteza 539-ik szám, hova az előfizetési pénzek, kéziratok és megkeresvények küldendők.

Hirdetési díjak:
 4 hasábos petit sor egyszeri hirdetésnél 4 kr.
 többszörinél 3 kr.
 Nagyobb és többszöri hirdetések feletti kedvezően eszközölteinek
 Nyiltár soronként 15 kr.
 Rélyegdíj minden egyes beigrtásért 30 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS,

a „SÁRRÉT” 1879-ik év ápril—jul. folyamára.

Felkérjük lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetési ideje f. hó végével lejár, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése akadályozva legyen.

Egy évre 4 forint,
 Fél évre 2 „
 Negyed évre 1 „

▲ „SÁRRÉT”

szerk. és kiadóhivatala.

A polgári házasság és a zsidó kérdés.

Budapest, 1879. márcz. 20.

A mi képviselőházunknak vannak bizonyos tengeri kigyói, melyek időközönként felmerülnek, beszéltetnek magukról, s aztán megint csendesén visszastíjdnak oda a honnan jöttek és hallgat rólok minden krónika. Így szokott megjelenni minden 3 évben egyszer igy tavasz táján Irányi Dániel az ő két indítványával, melyek egyike szól a teljes vallásszabadságról, a másik a polgári házasságról. Az első indítványhoz kevés szavunk lehet. Jól jegyezte meg Poor Antal, hogy nálunk vallásszabadság van elég, s egyáltalában nem óhajtjuk, hogy az Amerikában divatos szédelgések, a tulságba vitt tolerancia által hazánkba is becsempészteszenek: de annál több anyagot ad az elmékedésre a polgári házasság kérdése, melynél fontosabb és sürgősebben megoldandó társadalmi problemat nem ismerünk.

A liberális kor követelményeinek megfelelőleg megadtuk a zsidóságnak az emancipatiót, de a vérmérséklete, jelleme,

szokásai által töltünk annyira különböző népfajtól megtagadtuk, hogy beleolvadjon a nemzettestbe. S a panaszkok, melyeket a keresztény és zsidó társadalom egymás ellenében hangoztatnak legnagyobb részben fájdalom alappal bírnak, A zsidó-faj évszázadokon keresztül üldözötve, megvetve, legjobb esetben tiltetve az uralkodó vallás hivatól egész légióját vette fel azon hibáknak, melyek az ily helyzetnek csak természetes gyümölcseit képezték. Gyávák voltak, mert érezték rabszolgai helyzetüket, gyűlölték elnyomóikat vakon, engesztelhetetlenül, s minden tehetségüket annak a valaminek gyűjtésére fordították, a mely előtt a világ minden népei, — a büszke angol száz néptől kezdve a kannibalokig — hódolnak, — a pénzgyűjtésre. Ez fokozta ugyan természetlő igy sem csekély tehetségeiket, élelmesekek, ravaszok lettek, de másrésztől felébresztvén a birvágyat mindennemű alakjában, nem riadtak vissza a tisztességet nélkülözö eszközöktől sem céljaik elérésére. És kétségtelen, hogy a foglalkozás folytonossága nem eredményezhetett mást, mint azt, hogy e hibák az egész fajnak vérebe mentek át, mely alól csak nagy ritkán volt kivétel. Mily e'lentétet képezett ezel szemben a magyar társadalom e 7 millió lovagból (asszonyokkal és gyermekekkel együtt) álló társadalom! Hídalgói büszkeség, magyaros nyiltág, és gyakran oktalanságig menő nagylelkűség, pazar életmód s a nemzeti jellem ezer apróbb eltérései mellett igazán még gondolatnak is merész e két fajt egy kalap alá vonni. Pedig erre nézetünk szerint, habár nem rohamosan is, mulhatatlanul szükségé van társadalmunknak. Az emancipatió magában véve semmit vagy nagyon keveset eredményezett. A zsidó faj előtt megnyitlak az eddig zárva tartott pályák sorompói, s mi

sem természetesebb, minthogy rohamosan igyekeztek magoknak helyet foglalni. Kirtartásuk és fentebb is említett természeti tehetségeik biztosították számukra a siker bizonyos mérvét, de e sikeren nincs nagy okunk örvendezni. Jellemök apró fogyasztásait áthozták új foglalkozásaikba. Ha gazdálkodók lettek, legtöbb esetben az ugynevezett rabló rendszert cultiválták, az ügyvédkezésben bizonyos sentalszerit módszert honosították meg, mely valószintleg inkább megfelel az újabb kor követelményeinek, mint a tisztességnek. A nagyobb rész ma sem akar beleolvadni a nemzet testébe, s igen jellemző csak azon egy körülmény is, hogy egész magyar vidékeken, hol új polgártársaink jóformán nem is értenek németül, megtartják idegen hangzásu neveiket. Valamely tősgyökeres magyar irodalmi vagy művészeti vállalat pártolói sorában ott találjuk az intelligens középosztály szegényebb részét, a prototans papokat, gazdatiszteket, honoratiorkat, de új polgártársaink vagyonos sorából vajmi keveset. A pénz határtalan szerelme mellett a neveltséges góg bizonyos bántó hangja is uralkodik náluk, s a ki gyakrabban megfordul köztük, nem igen hall egyébbről beszélni, mint gazdaságukról. Dicsekednek földjeikkel, fogataikkal, gyermekeikkel, nejeikkel, vőjeikkel és minden néven nevezendő ingó és ingatlan jószágaikkal. Nagy igazságtalanság volna azonban ez előfordult hibákért csak őket okolni. Magunkban a magyar fajban is sok a hiba Még mindég a régi ellenszenv hangján beszélnek legtöbb helyen a zsidóságról, a helyett, hogy a századok folytán felemelkedett chinai falból csak egy kő megmozdítását is megkísérlenék. Pedig ismételjük, mindent inkább tehetünk csak azt nem, hogy ez új elem befolyását ignoráljuk. Kezükben roppant vagyon, és

A „SÁRRÉT” tárczája.

NE FÉLJ TŐLE . . .

Ne félj tőle, nem köszöntlek
 Elkerülöm az alkalmat,
 Nem leszek többé terhedre,
 Ha téged ez vigasztalhat!

Nem mondom el a világnak
 Hogy te voltál nekem minden!
 A világ kandi szemétől
 Eltakarom, titkom, kincsem.

De szívemnek rejtekében
 Ott maradand lányka képed:
 Mert szeretlek, — mert imádlak
 Mint haldokló a szentséget!

Gajmossy Iván.

MIKOR MI „GÖDÈK” VOLTUNK.

(Humoreszk a multból.)

Boldog gyermekkor! Mely felhőtlen égen örökké mosolygó napoddal arany sugárözönt vonsz az élet játszi emlékeire; megélesited örömeiddel a létérti nehéz küzdés keserű italát

Mily gyorsan röppenél el! Bár lett volna pályád hosszú és örök, hogy vég nélkül zöldelő reményeiddel, irigyelt ártatlan álmaid tünde fényével árnyéktalanná tetted volna az élet ösvényeit.

Elmultál; régen multál el, de emléked édes gyönyörei korod csillogó mezébe öltöztetik újra mesterkéletlen fura alakjaid, valahányszor nemtöd gondolatszárnyán a multba visszaszáll.

Egymásra tolnak ilyenkor a legtarkább képzetek, melyek épen azért tarkák, mert a te napaidból valók, melyek nem türik az egyformaságot a változatlant, de kalejdoszkopszerűleg, öntudatlanul követik az életet.

Boldog gyermekkor! — Boldog elmúlt jó idők!

Talán egy századnegyed ibolyája elvirult már a rét zöld bársonyán, mióta gyermekkorunk ábrándos nádparipáin együtt kergettük az arany szitakötőt; azóta nem is láthatók egymást. Mert a serdülő ifju előtt messze eltávoztak a vágyak az irányt, mely mindkettőnk életösvényét alkoták. — Így lön, hogy míg északra engem, Sz Pista barátomat délnek hajtotta a sors szele.

Azóta hírét is alig hallottuk egymásnak; pedig emlékezetes napok kötötték egybe barátai szíveinket. Voltunk kenyeres pajtások, iskolatársak, játszó czimborák, pláne egyszer még vetélytársak is!!

Oly édesen emlékezem ma is vissza midőn a kökényszemű kis pék Mariska szerelméért folyt köztünk az epés háboru. Nem voltunk nagyok igaz mi sem, de nagy volt bennünk az érzelem s ez határozott a felett, hogy a törül metszett drága Pista czimbussal mégis egymásra szörnyen aprehendáljunk.

A kis hamis pék lányka csakhamar reá is ösmert gyöngéinkre, ezért külön-külön csak hitegetett mindenkünket, de ez még

soraikban oly nagy értelmiség van, hogy maga e két tényező is sokkal nagyobb figyelmet érdemel, mint eddig nagyuri le-
nézésünkkel gondoltuk.

Testvérek gyanánt kell fogadnunk az új polgárokat, s csak így lehet reményünk, hogy megszeretik a közös hazát, s annak idő folytán hű fiai lesznek. Az idősebb nemzedéknek egy kis és az újabbnak már tekintélyes részében meg van a hajlam a beolvasásra, s nem szabad hidegeknek lenni e törekvések irányában. A fent elősorolt bajok, nézettünk szerint a nemzeti elzárkózottság eredményei, s ha a társadalmi válaszfalak lehullanak, hisszük, hogy a hibák és gyengeségek is bár lassan el fognak tűnni. S a polgáriházaságot, mint egyik előkészítőjét a szorosabb kapcsolatok tartjuk és mint igen fontos lépést örömmel üdvözljük.

X.

Rövid hírek.

Uj lap B. Csabán Zsilinszky Endre „Bé-
lésmegyei lapok“ cz. új lapot indított meg.
Az első hetivásárt Szegeden f. hó 11-én tarták
meg, persze több volt az eladó jóval, mint a
vevő. A királyné ő felsége pedig f. hó 26-án
érkezett meg Bécsbe irlandi utából, — az in-
dóházban király ő felsége által fogadtatott.
Stefánovits őrnagytól, kinek tervét Dr. Kutiák
n. váradi orvos is közlé a „Duna és Tisza
árvízveszélyei s ezek orvoslása“ cz. művében,
közelebbi ópiratot bocsátott ki Bécsben a
szegedi catastropha okairól, melyet ő már 5
év előtt megjósolt. Uj pestis eset fordult elő
f. hó 21-én Oroszországban, Vetjankában.
Szentpétervárott pedig egy ismeretlen reá lött
Drentelen tábornokra a titkos rendőrség fő-
nökére, aztán elmenekült. Liszt Ferencz nagy
hangversenyt adott a vigadó nagy termében
f. hó 23-án a szegedi árvízkiárusultak javára,
Dévaványa alatt a Berettyóigát kiszakadt,
melynek folytán a rohanó ár végpusztulással
fenyegeti a virágzó városkát. Most katonaság
küldetett a lakosság védelmére, mely már he-
tek óta a legnagyobb erőfeszítéssel küzd a
végzetes ár ellen. Erdélyben a n. borosnyói
lelkészi állomás megüresedvén, azért valaki
20000 forint ajánlott fel. Ez is valami! A nagy-
rőcsei takarékpénztár összes üzleti könyveit
tót nyelven vezeti s a gyűlések jegyzőköny-
vei is mind szláv nyelven vétenek fel. A
marhatenyésztés emelése szempontjából a ke-
resk. miniszterium ez évben 30000 forint for-
dit tenyészmarhák vásárlására s pedig 20000
frtot jeles hazai, 10000 frtot pedig külföldi
fajok beszerzésére. Sebestyén „Világtörténeté-
ből“ is megjelent a 3-ik füzet, — e mit nyel-
vezete különösen igen szép s kellemes olvas-
mányt nyújt. „Camargo“ cz. új operettet hoz-
tak színre csötörtökön a népszínházban,
melynek zenéjét Lecócq írta. Dr. Römer Flóris
József főherczegnek érdekes ajándékot adott;
küldött neki néhány meleggalji vizililiomot

inkább fokozta a keblünkben égő vezuv
hevét.

Soká rajongtunk így szívünk netovább-
jának kegyéért, míg látva, hogy a kölcsönös
torzalkodással célhoz nem jutunk, egyszer
közakarattal feltettük magunkban, hogy vég-
tére is dönteni fogunk.

Elhatároztuk, hogy párbajt vívunk, va-
gyis kihívtuk egymást s e célból jó atyám
molnárjával két élesre faragott fringiót készít-
tetünk, a legjobb somfából. Midőn kész vol-
tak az eszközök a nagy nap órája is elérke-
zett; melyet úgy intéztünk, hogy a lemondás-
teljes küzdelem szerelmünk tárgyának se ke-
rülje el figyelmét.

Egy vasárnap délután a Pisták udva-
rán mértük ki a distáncziát, melyen egymás-
sal élet-halálra, egész a vérig, megmérkőzen-
dők valánk. Kiálltunk a tetthelyre s szívünk
legkeseredettebb bánatával, kezünkbe vevők
a gyilkos fegyvereket. Összecsaptunk, — ismét,
majd ismét és sokszor, de hű! egyszer csak
remitő kacaj és hahota szakítá félbe heves
küzdelmeinket. Az utca felől, a kerítésen szí-
vünk választotta egész csapat aszszonnyal,
köztük a kedves mama is, egy nyílason ké-
nyelmesen s kedvtelve nézték börtzenkedésün-

(Nymphaea lotust). Ő felsége pedig igen jó
neven vette egykori tanárának e gyöngéd
megemlékezését.

A befásítás kérdésének illusztrációjával.

A szegedi retentő katastrofa nem az
utolsó csapás még, melylyel korántsem a
kegyetlen gondviselés, mint inkább a kapzsi
értelmetlenség hazánkat és népünk életét
vagyonát a végenyészetig egész követke-
zetesen kergeti.

Igy bosszulja meg magát a természet
törvényeinek elbizakodott kigunyolása.

Hát nem volt az guny a természet
törvénye ellen, hogy mielőtt a hegyek ro-
hamos hó olvadását késleltettük, — mér-
sékeltük, és a vizek gyorsabb lefolyásá-
nak útját egyengettük volna, partok közé
szorítottuk lusta folyóinkat; hisz ahhoz
nem kell valami nagy tudomány, csak be-
csilltetes józan ész, hogy valamint az akós
hordóba nem lehet két akót bele szorítani,
akként nem lehet szűk partok közé annyi
vizet belekényyszeríteni, amennyi különben
egész mértőledekre terjedő lapájokon ki-
terjeszkedni szokott.

Árvizek — aszály — tavaszi utófa-
gyok, dügvész versenyeznek a természeti
egyensúly értelmetlen megzavarásának bos-
szulására.

A hatvanas évek elején, midőn a vi-
zek szabályozása napirendre lépett, csak
ketten voltunk, én, és Pabst Vilmos ak-
koron a m. ovári gazdasági akadémia igaz-
gatója, kik a vizek szabályozásának célba
vett módszere ellen nyilvánosan felszólalni
mertünk; de nem használt a természet tör-
vényéből merített vélemény, győzött a
kapzsiság és az ünérdek, hisz ezek a vé-
letlenre építik terveiket.

Elmondtam „A magyar alföld befási-
tása“ czimen 1864-ben megjelent művem-
ben, miként hazánk kontinentális égálji vi-
szonyai csak az esetben nélkülözhetik a
vadon állapot alkotta tavakat — mocsáro-
kat sat-ha azok a kultúra követelte be-
rendezéssel helyettesítettnek, a természet
követelte egyensúly fenntartására; elmond-
tam, miként hazánk a vadon alkotta álla-
potban a rengeteg erdővel borított kár-
pátok által fedezve volt; ezen természetes
menedzék erdővel beárnyékolva, a hó-
viz halk olvadásával apránként bocsátot-
ták a vizet folyóinkon a termékeny rónák
öntözésére, s a fák gyökerei által fellazult
hegy oldalain a viz a kavics rétegre leszi-
vároghatván, egész nyáron keresztül élén-
kítették a forrásokat; a tavak, mocsárok,
nádások mint az esőnek mindmennyi ve-

ket, mely — azonkívül, hogy kölcsönösen
elég atyafiságosan megkópisgáltak egymás
kőrmét és oldalát, — az ingen közönség meg-
elégedésére a legjobban végződött, mert a
mint mi is láttuk a gyülekezet jó kedvét,
megresteltük a dolgot s félre vetve kardjainkat
magunk is beálltunk a kaczagók soraiba.

De ezután jött még csak a java, mert pék
Mariskánk, midőn mindketten egyszerre kö-
zeledénk felé, szívélyes mosolylyal hívott meg
uzsonnára. Itt épen akkor sült ki a jó meleg
kifli, melynek szaga már a ház előtt ugyan
csak csiklandozta a Pista orrát, mert nekem,
az alatt hogy udvaroltam, oda sugta, hogy ő
bizony úgy kifáradt, hogy kárpótlásul meg-
eszik vagy 6 kiflit.

Beértünk a szobába, hol Mariska szívé-
lyességben s a mamája is elannyira elhalmo-
zott bennünket, hogy én már előre el voltam
telve szerelmi mámorral s Mariska szeméi
ábrándos azurjában hittem magunak feltá-
lálni a kárpótlást.

Pista e helyett ugyancsak hozzá látott
az asztalon szép sorban felrakott párolg-
kiflihez; nyakalta keményen, míg végre ő is
megelégedte a kedvtelést; intett hogy menj-
jünk, mert még ma leckét kell tanulnia. —

zetői és a jótékony harmatok előidézői
közreműködtek a földek termékenyítésére.

A közlekedési eszközök megnyitották
a mivel világ társadalmát, és a felszaba-
dult föld felszabadult ura gondatlan gyer-
mek gazdáként rablógazdaságot kezdett
drága örökében.

Melyek azon kultur beruházások, me-
lyeket a vadon állapot rendezésére felmu-
tatni tudunk?

Mert ára volt a búzának a világ pi-
aczain, kiirtottuk a bércek erdeit, hogy
földet nyerjünk azok talpa alól eke alá,
töltések közé szorítottuk folyóinkat, hogy
az árborította mocsárok kiszáritásával is-
mét földet nyerjünk eke alá.

S miként lettünk jutalmazva gondat-
lan kapzsiságunkért?

A be nem árnyékolt hegyoldalak ro-
hamos hó olvadása nem tér folyóink össze-
szorított medrébe, és áthágva az ár a túl-
téseket előtti eke alatt mivel földünket
— ember és házi állataink életét veszé-
lyezteteti; a rohamosan olvadó hóviz nem
szivároghatván le a kavicsrétegbe, elné-
mulnak nyáron forrásaink, kiszáradnak
kutjaink; a mocsárok kiszáritásával, nem
gondoskodván azokat pótló faültetésekről,
mint eső és harmat képző léghajvítókról,
az utófogók csirájában megölik vetéseinket
— virágjában gyümölcseinket, össze-
töri az orkán terményünket, kizűdünk aszály-
lyal, hull marhánk a vészben, s újabbnál
újabb járványok pusztítják az emberiséget;
mert megzavartuk a vadon alkotta termé-
zet egyensúlyát, és helyettük a mivelő-
dés követeléseinek megfelelőket nem al-
kottunk.

Tizenkét éve már, hogy elkészült az
erdő törvényjavaslat, de törvény erejére
még nem léphetett; tizenkét éve, hogy a
magyar alföld befásítása megpendítve lett,
de csak egyetlen harcos fegyvertelen kizűd
a részvételelenséggel.

Én nem értek a vízi műveletekhez,
megmondotta Paleocapa Európa hírl mér-
nök még 1846 ik évben, hogy a Tisza sza-
bályozás elfogadott módszere szerint Sze-
ged előbb utóbb nagy veszélynek lesz
kitéve.

Sajnos, — hogy egy lelket rázó ka-
tasztrófának kell az okosság és emberiség
szószólójának lenni, hogy a véletlenre szá-
mitó kapzsi értelmetlenség uralma valahára
határok közé szoríttassék.

Lukácsy Sándor.

Szívszakadva váltam meg tehát imádottnak
hajlékától, de mennem kellett, mert ő mondta:
Pista az én kenyeres czimbusom, — vetély
társam.

Elhagytuk az ábrándok színhelyét s az
iskola könyvben kerestünk felzaklatott kedé-
lyünknek nyugpontot.

Jól is esett a tanulás mondhatom. Más-
nap az iskolába menve megdöbbenve vettem
észre, hogy az én czimborám hiányzik; ez
annyira megzavart, hogy azt is elfelejtettem
a mit jól megtanultam. Pedig a szigorlatok
ideje volt s vesztetem még a tanár felszólí-
tott. Nem készültem, volt a válasz, de sze-
rettem volna a pad alá süllyedni szégyenem-
ben, mivel 5-ik lévén a gradusban, tanárom
oly annyira megpirongatott, hogy most már
zicherre vettem a két lábú eminentiát.

Alig vártam, hogy vége legyen a tani-
tásnak czapon Pistához siettem; de ő ágyba
fekve, kikeit arczal találtam. Kissé szundi-
kált, azonban a zajra melyet jöttömmel ver-
tem, azonnal felébredt.

— Mi bajod az istenért? — kérdém —
csak nem vagy beteg, — azt gondoltam én
balgatag hogy talán a párbajozás ártott meg
a szegény fiúnak. Hagyd el pajtás! soh

és alul
János,
társada
nek, e
melyek
érezzü
körüln
arra, h
módot
szüksé
a meg
tetszél
harapó
Hogy e
művön
szép lá
szöve,
eszmél
s a leg
i fét,
munkát
töknek
Kivána
előfzet
János.
lapunk
olvasói
lentek
ményel
Fűzve
ve. T
utca.)
nemülk
Lukács
kedvel
láják
kettéb
irmay
elcsapt
hangra
kalmaz

A TO

ritis)
tanyá
már
ottani
„U t
elegen

kedni,
még
többi
célész
hetnek
talán
ugyan
utasítá

tét s e
fela fig
is kez
köt n
a r o r
R
mint

sem es
lasz —
nem k
csak e
É
igérvé
előtt i
correp
napig
és seg
neki a
soha n
péksüt
talpra

A
len szo
vében
rát. V
tanuló
kel ost
radunk
elvaló
natába
riska e

B
az éle
az éles

Irodalom.

Következő megrendelési ívet vettük. Megjelent és alulírtul kapható: „A szép lányokról.” írta Dengi János, című munka, mely levelek alakjában fejtegeti társadalmunk egyik kiváló képviselőinek, a hölgyeknek, erényeit és hibáit s különösen az „utóbiák”, melyeknek nem kellemes sulyát mindnyájan sajnosan érezzük. E levelekbe lehetőleg minden alkalom és körülmény bele van szőve, mely alkalmasnak látszik arra, hogy e hibákat leplezetlenül föltüntesse s utat-módot jelöljön a javításra. Talán egyik kornak sem szükséges ez annyira, mint éppen a mainak, melyben a megmondás nélküli fényűzés és pazarlás, a hiúság, tetszelgés, telítettség és üres litogtatás annyira elharapózott a társadalom majd minden rétegében. Hogy e levelek olvasása érdekesebb legyen, az egész művön némi történet vonul keresztül (egy modern szép lány története) s a cselekvény számai úgy vannak szőve, hogy a kifejtésben a levelekben fejtegetett eszmék érvényre is jutnak. A munka kiállítása díszes s a legkényesebb igényeknek is megfelelő. Ára fűzve 1 frt, mely alulírtul előreveszen küldendő be, ki a munkát keresztöltés alatt azonnal megküldi. Gyűjtőknek 8 megrendelő után egy tiszteletdíj jár. Kivánatra díszkötésű példányok is küldhetők 2 frt előfizetés mellett. (Debreczen, márcz. 1879. Dengi János. (Szent-Anna-utca 2550. sz.) (Megrendeléseket lapunk kiadóhivatala is elfogad, ajánlván e művet olvasóink figyelmébe.) Ugyane mű szerzőjétől megjelentek s még néhány példányban kaphatók: „Költemények. Aigner Lajosnál Budapesten. (Váci-utca.) Fűzve 1 frt 20 kr. Díszkötésben 2 frt. A „Csók könyve.” Tettey Nándor és társánál Budapesten. (Váci-utca.) Fűzve 1 frt. 20 kr. Díszkötésben 2 frt. U) z e n e m ű v e k. Táborozky és Parsch zeneműkereskedésében megjelentek. Ágnes asszony. Lukácsy Sándor legújabb népsziművének összes kedvelt dala. 1. Egy virág volt. 2. Ritka árpa. 3. Találják ki. (4. Fehérváron szép az élet. 5. A kis leány kertjében. Bácsitól.) 6. Ezerével terem nyáron. Szentirmaj Elemértől. 7. Ez a kis lány éli világát. 8. Hogy elcsaptak. 9. Jaj de bu-an jön. 10. Eszem adta. Énekhangra zongorakísérettel vagy zongorára, külön k. kalmazta Erkel Elek. Ára 1 frt.

A ronesoló toroklob (diphtheritis).

A ronesoló toroklob (diphtheritis) szomszédunkban ittötte fel már vészes tanyáját. Derecske nagy község területén már mutatkoztak esetek, mely okból az ottani közegészségügyi bizottság alábbi „Utasítás”-t nyomtatá ki s osztá szét elegendő számban a lakosság közt.

Nem véltünk felesleges dolgot cselekedni, — s bár ha e veszedelmes járvány még ez ideig megkímélte ugyan vidékünk többi községeit — hogy közöljük ez igen czélszerű intézkedést lapunk átján. Merithetnek abból némi tanuságot olvasóink is, talán előfordulható nem várt esetre, mitől ugyan ég óvjon meg mindnyájunkat! Az utasítás így szól:

Polgártársak!

Egy rendkívül veszélyes s mindnyájunk életét s egészségét kockára tevő betegségre hívjuk fel a figyelmet, mely betegség a mi községünkben is kezd már mutatkozni s félt, hogy viszonyaink közt nagy kiterjedést fog venni; e betegség a ronesoló toroklob.

E betegség, mely úgy gyermekeket, mint felnőtteket megtámad, forróság-

sem eszem többé meleg kiflit — volt a válsz — irítottató volt, mit az éjjel szenvednem kellett, s hálát adhatok istennek, ha csak ennyirel szabadulok meg.

Én vigasztalni kezdém beteg pajtásom, igérvén, hogy helyette közbenjárók tunáink előtt is, ezenkívül mindennap lejárók hozzá correpetitóra. Ugy is történt, rövid néhány napig tartó betegségében hiséges szószólója és segítő társa valék, ki — véletlen megártván neki a párolgó kifli lakoma, — elfogadta, hogy soha míg él, többé bele nem harap egyetlen péksüteménybe sem, csak most állhasson talpra egyszer.

Az óhaj beteljesedett, s 8 napi önkéntelen szobai áristom után ismét régi jó kedvében találta már a rigorosum Pista czimborát. Volt öröm Izraelben is, az iskolában tanulóitársaink nem győztek eléggé kérdéseikkel ostromolni: hogy csakugyan életben maradtunk-e? mert igazán szólva, mi mindketten elvalánk ám keseredve közös szerelmünk bánatában s készek voltunk élethalálra a Mária-iskola egyetlen pillantásáért.

Bohókl beh nem ösmerők még akkor az életet, midőn szentül azt hittük — hogy az élesre faragott fa eszközökkel is képesek

gal kezdődik, a beteg teste száraz és forró; fejfájás és nagy bágyadtság van jelen s egyuttal midőn a beteg nyel — a torokban fájdalmat érez; gyakran néhány óra lefolyása alatt (ha a beteg torka megvizsgáltatik) már észrevehető, hogy a beteg torkában fehér pontok mutatkoznak, melyek gyorsan megnagyobbodnak s a torok úgy a mandolák úgy néznek ki, mintha mésszel lennének befehériteve. A torokfájás néha oly csekély s a fehéres hárttyák alig láthatók — s mégis az illető már a legnagyobb veszélyben forog; azért jelenleg a legcsekélyebb torokfájást sem szabad elhanyagolni s éppen azért szigorú felelősség terhe alatt lelkiismereti kötelességének ismerje minden családfe vagy gyám, a családja bármely tagjánál mutatkozó akár mily csekély fokú torokfájáskor azonnal orvoshoz folyamodni.

A betegség a torokból a gégeré is leterjedhet s néhány óra alatt megfojtja a beteget — máskor a beteg vérét mérgezi meg s a legtöbb esetben 5-7 nap alatt megöli áldozatát.

Épen azért:

1.) Vegyük tekintetbe miszerint a ronesoló toroklob igen ragályos betegség — úgyhogy még akkor is ha a betegség csak kifestő volt, mindenki s minden tárgy a ki és a mi a beteggel egy szobában volt, vele érintkezett, azon betegség ragályát magával viszi s veszedelmes lesz más emberekre nézve.

2.) Ha valaki oly betegségben megbetegszik, az első dolog legyen a beteget a többiekkel elkülöníteni — félreeső szobában elhelyezni, a melyből minden felesleges butor, ágynemű, ruha, ablakfüggönyök stb távolítottassanak el.

3.) A betegség a beteg lélekzete, nyála, hányadéka s minden néven nevezhető ürüleke által valamint bőre által is ragadós, következőleg a beteget megcsókolni, vele egy pohárból vagy korsóból inni, ugyanazon kanállal, kés-sel vagy villával enni — s a beteg által befertőztetett bármilyen ruhát, kezzenőt, törülköző kendőt stb. használni — a legveszélyesebb.

4.) Minden edény, melybe ürülék jön pl. a beteg nyála, hányadéka, vizellete stb. kávéskanállyal karbolsav általfertőztelenítve tartassék.

5.) Orr, száj, torok meg — vagy kitörülésére rongyok használtassanak, melyek ezután elégtendőek.

6.) A betegszoba levegője tiszta, fertőztelenített legyen; ne közlekedjék a többi szoba levegőjével — e czélra jó régi lepedőt ajtó elé akasztani, mely időnkint karbolsavval meglocsolandó.

7.) A beteget ápoló lehetőleg keveset érintkezzék a többi lakossal étkezés előtt mindenkor mossa meg kezét.

8.) Minden ruhanemű, kendők, lepedők stb. mielőtt a szobából kivetnek forró vízbe mostassanak, mely karbolsavot tartalmaz.

9.) A szennyes víz és a beteg minden ürüleke, egy e czélra ázott, félreeső, kutakhoz közel nem levő gödörbe öntendő és karbolsavas vízzel lelocsolandó.

Ha a beteg meghalna:

1.) A hulla ne vitessék más szobába, mert

leszünk kiontani egymás vérét. De aztán a legjobb barátok lenvünk.

Eltűnt gyermekvilágunk ezen epochális emlékét a férfikor napjainak borus árnyékánál csöndesen vizsgálva most, — el-el téved gondolatunk egy-egy ily, ma már csak mosolyt gerjesztő epizódjánál ama kornak, melyben az volt legnagyobb boldogtalanságunk, ha midőn a nagyobb diák fennhéjázó kicsinyléssel veté szemünkre: hogy, hisz mi még csak gödörk* vagyunk!

Nem volt reánk ennél nagyobb megaláztatás. Boldog gyermekkor! édes visszaemlékezés!

Bessenyői.

* A felsőbb osztályu tanulók e guncyímet használták régebben náluk alantabb osztályba járó kisebbek iránt, mely által ők mintegy kicsinyléstüket fejezték ki.

ragályt terjeszt; az még mindig ragályos lévén — megcsókolnia lehető legveszedelmesebb.

2.) Semmi se vitessék ki a szobából fertőztelenítés nélkül, úgy mint előbb írva lett.

3.) A hulla megmosására oly víz használtassék, melybe karbolsav öntetett.

4.) A hulla mielőbb koporsóba teendő, fertőztelenítő szerrel; e czélra a test körül erős karbolsavoldatban megmártott rongyok teendőek; a koporsó mielőbb becsukandó s a halottas szobából mindenki eltávolítandó; legyen a halott bármily kicsiny a temetőbe csupán köcsin szabad kiinni.

A szoba fertőztelenítése:

A ragály a szobához, házhoz tapad sokáig s nehéz eltávolítani; a falról minden papír levakarandó s elégetendő, azután s egyáltalán kénkövet kell a szobában égetni. E czélra egy font kénkö apróra töretik s vasserpenyőre helyeztetik, azon elővigyázattal, hogy semmi se gyúladhasson meg. Azután minden jól bezáratik, a kandalló, ablakok; — jó öket papírral beragasztani; most égő paraszt kell a kénköre tenni s az ajtón kimeve azt bezárni sőt eltapasztani. A szoba maradjon 5-6 óra hosszat magára. Ha a szobában ruhanemű szétterítve hagyatott, ez is fertőztelenítve lesz a füstölés által. Hat óra múlva a szobát meg lehet nyitni; akkor minden jól megtisztítandó, mosandó, — és pedig forró vízzel, melybe karbolsav tetetett; azután a szobát ki kell meszelni s üresen hagyni 1-2 hétig.

Ezen rendszabályok a kanyaró (vörös himlő) h ö k h u r u t, (számárhurut) v ö r h e n y (scarlat) himlő-, h a g y m á z - (typhus) és a p e s t i s t e (döghalál) is állanak.

A fertőztelenítésre szolgáló karbolsav — a városházánál készletben van s az illetőknek ingyen fog kiszolgáltatni.

Kelt Derecske város közegészségügyj bizottsága 1879. évi márcz. hó 10 ik napján tartott gyűléséből.

Ujdonságok.

* **Lapdíj-hátrálékban** lévő azon t. előfizetőinket, kik tartozásaikat mindezüdig hozzánk — többszörös kérelmünk daczára sem küldték be — felkérjük ez uttal utószor, hogy járandóságukat legkésőbb e hét folyamán hozzánk juttatni sziveskedjenek, mivel azontul hozzájuk intézendő utánvételi lapok utján leszünk bátrak azokat beincassálni.

* **A székesfehérvári orsz. kiállítás** bejelentett tárgyainak elküldését igyekezzenek az érdekeltek legkésőbb f. é. ápril hó 8 ig akár egyenesen Sz. Fehérvárra a kiállítási bizottsághoz czimezve, akár Biharmegye gazd. egylete utján — Gobóczy Károly egyl. titkárhoz küldve — eszközölni, mivel ezen határidőn túl semmi szín alatt nem fognak tárgyak többé elfogadtatni.

* **A sörözés évadja megnyílt** — s a frissen eresztett kőbányai árpandedv kiváló gondos kezeléséről ismert Farkas Izák sörháza kezd már élénkülni, az ezen üdítő tavaszi italt kedvelők tarka seregétől. Ezzel lemegy a szőlőnedv agtója is, noha bizony nem tagadhatni, hogy a németországoktól átvett ezen ingyenczkedés egyenesen a zsebek rovására szorítja háttérbe hazai bortermelésünk becsületét. De hát: de gustis non est discutandum.

* **A „Magyar Korona”** udvarát is nagyban rendezik. Csinos fasort s kellemes szórakozásul szolgáló nyári mulatót rendezvénbe. Jéghűtője is megérkezett, melynél fogva remélhető, miszerint az itteni kellemes nyári mulatságul szolgáló tekepálya közönsége üdítő italokban sem fog hiányt szenvedni. Szabó Bálint ezen csinos vendéglő tulajdonosa valóban megis érdemlené, hogy egy a helybeli mint vidéki t. közönség illőleg méltányolja dícséretes igyekezetét.

* **Az évente tartatni szokott pótsorozás** a b.-ujfalui szakasz területére nézve ápril hó 16-án fog megtartatni városunkban.

* **A következő gyászjelentést** vettük: Id. Csapó Ferencz maga — és gyermekei, névszerint Ferencz nejjével Farkas Rózával — gyermekeikkel, — Piroška férjével Csapó Istvánnal és gyermekeikkel, — Dezső, Iréne férjével Jelentsik Istvánnal s gyermekeikkel, — Márton, Sándor, — Berta férjével, Bige Gyulával és gyermekeikkel, és Attila nevében is mélyen szomorodott szívvel tudatja felejtetlen jó nejjének a legjobb hitvesnek — a forrón szeretett jó anyának s nagyanyának

id. ECSEDI CSAPÓ FERENCZNÉ született: Monos nagyszántói Bige Jánosné a k folyó új 21-én reggel 8 órakor, életének 65-ik boldog házasságuk 45-ik évében 14 napi súlyos szenvedés után tüdőszélhűdés következtében történt gyászos kimúlt. A boldogulnak hült tetemei folyó hó 23-án délután 3 órakor — a ref. egyház szer-tartása szerint, — a nagy-knt-utczai házuktól a templomban tartandó istenítisztelet után fognak a várad-olaszi-sírkertbe örök nyugalomra tetetni. Mely végtiszteletre az elhunytak számos rokonai és ismerősei tisztelettel meghívatnak. Nagyvárad, 1879. márczius 21. Béke poraira!

* **Himlőjárvány** ütött ki vidékünk több községében, mint Csökmő, P.-Told, N. Kereki és Váncsodon, mely alkalomból az ottani iskolák hatóságilag be is zártak.

* **Az állatorvosi állomás betöltésénél** egy újabb névvel is találkozunk az emlegetett Varga Lajos n.-várad állatorvos mellett. Ez egyén Szkurka József jelenlegi belényesi állatorvos, kíról szintte csak ajánlót volt alkalomunk hallani. Bármelyik üsse el az állomást városunk csak nyerhet, mivel mindkét egyén egyformán szakképzett a maga pályáján.

* **Dr. Ribári Világtörténeté.** A 4-ik füzet is megjelent az eddigiekhez hasonló díszes és tartalomgazdag kiállításban. E becses mű, — melyre már számos megrendelő jegyezte be magát kiadóhivatalunkban, — folyvást megrendelhető s füzetenként 30 krral pontosan bárhová megküldetik. Ajánljuk minden művelt magyar ember figyelmébe!

Közigazgatás.

A carbolsav a kertészetben.

Egy külföldi tekintélyes kertészeti lap hasábjain a carbolsavról legközelebb igen érdekes közleményt olvasván, jónak látom azt az alábbiakban e lapok t. olvasóival egész terjedelmében megismertetni.

A carbolsav sokoldalú alkalmazása az ember- és állatgyógyászat terén — mondja ama lap cikkírója — oly gondolatot ébresztett bennem, hogy az említett szert kerti növényeink némely betegségeiben is valószínűleg hasonló sikerrel lehet felhasználni. A múlt év tavaszán e téren tett kísérleteimet és azok eredményét van szerencsém ezennel ide igtatni. Lehet, hogy e közleményem újabb ilyenmü kísérletekre szolgáló ösztönül, s ez által a növénytermesztés terén fontos tapasztalatok szerzésének veti meg alapját.

Az első feladat volt annak meghatározása, hogy a carbol mily módon és alakban alkalmazassék. Legczélszerűbbnek s legtermészetesebbnek gondoltam, azt vízzel felhígítani s ily alakban felhasználni. E czélból egy nagyobb üvegben 1 rész carbolsavat 20 rész vízzel vegyítettem, 24 óráig állani hagytam, s e közben időnkint jól felráztam. A víz felületén egy zsir- vagy olajnemű réteg képződött, mely a vele érintkezésbe hozott növényeket azonnal elpusztította. Ezért az olajréteget egy cső segítségével vigyázva teljesen eltávolítottam, s csupán a vizet hagytam meg.

Ez időtájt kertemben különféle kellemetlenségek jelentkeztek, melyeknek eltávolítását a carbolsavas vízzel akartam megkísérteni. A fodorkel- és a hónapos retékágyásokban a földi balha garázdálkodott rendkívül, az ugor-kát pedig a lisztharmat lepte meg. Mindegyiket meglocsoltam a huszszorosan hígított carbolsavval, s az eredmény az lett, hogy éjen át kel, reték és ugorka egyaránt tönkrement. Most az volt a kérdés, minő hatása lenend egy többszörösen hígított oldatnak. Egy rész carbolsavat tehát 50 rész vízzel elegyítettem: azonban az ezzel meglocsolott növények legnagyobb része szintén elpusztult. Most a százszorosan hígításra tértem át, mit úgy eszközöltem, hogy a huszszorosan hígított és olajrétegtől megszabadított carbolsavból bizonyos meghatározott mennyiséget egy öntöző kannába töltöttem, s ehhez még ötszörannyi állott vizet adván, az egészet jól összekevertem. E víz többé a leggyengébb növénynek sem ártott, s e mellett alkalmazásának jelentékeny sikere volt.

A földibalha által meglepett ágyakról egyszeri megöntözés következtében azon állatkák egyetlen éjen át úgy el tűntek, hogy hírük sem maradt. Igen csekély mennyiségű ily víz egy hangyabolyba öntve azt eredményezte, hogy a serény hangyák, mikről különben tudva van, hogy bábjaikat (hangya-

tojás) sohasem szokták cserbe hagyni, oly rendkívül gyors menekülésnek eredtek, hogy bábjaikra gondolni sem látszottak. Egy fiatal cseresznyefa, melynek erőfőlben levő édes gyümölcse a hangyáknak egész seregeit magához csábította, azonnal meg volt védve, míhlyt a fa törzse körül a carbolsavas vízből egy keskeny gyűrűkör öntetett. A hangyák e körtől már 10-15 centimetryi távolban megállottak, s hirtelen visszafordulva, majdnem vadfutásnak eredtek. Azonban a hatás nem volt tartós; 4-5 nap múlva ugyanis a hangyák vándorlása újból kezdődött, hanem ez ellen a segély is rögtön kéznél volt: egy körülbelül 3 centimeter széles szalag puha gyapjuszövetből egy kötővel a fa törzse körül erősitve és carbolsavval áztatva az édes gyümölcstől a hangyákat végképpen elriasztotta.

Épp ily kitünően hatásosnak mutatkozott a carbolsavas víz a fekete levéltetvek ellen is, melyek egy igen szép repkény hajtásainak csucsait tömegesen ellepték. Egyetlen egyszerű bemártás ily vízbe ezen alkalmatlan rovaroktól a növényt azonnal megszabadította; s midőn később a levéltetvek a repkénynek a falhoz kapaszkodó alsó részén mutatkoztak, egyszeri meglocsolás elég volt teljesen megtisztítani. A levéltetvek miatt betegeskedni kezdő repkény négy héttel a leírt műtét után teljesen felüdült s dus lombozattal nyert.

A százszorosan hígított carbolsav a lisztharmattal szemben épp oly hatásosnak mutatkozott, anélkül, hogy a növényeknek ártott volna. Az ugorkanövény, melynél a lisztharmat mutatkozni kezdett a carbolsavas vízzel megöntözött, rövid idő alatt teljesen felüdült: a lisztharmat eltűnt, s csupán a legérősebben meglepett levelek mentek tönkre. Egy rózsát, mely már 5 év óta virágzó volt, minthogy a virágbimbók gyenge szárait a lisztharmat minden évben rendszeren tönkretette, a carbolsavas víz alkalmazás folytán ez évben gazdagon volt borítva virággal. A víz alkalmazása úgy történt, hogy az ágak, midőn rajtok a lisztharmat mutatkozni kezdett, egymásután belemártattak, s pár perczig benne hagytak.

De a carbolsavas vízzel a fentebbieken kívül még egyéb kísérletet is tettem. Ugyanis házam és az e mellett körülbelől másfél me-

ternyi távolban folyó patak között néhány fiatal, erőteljes barackfa áll, mint redély a ház oldalára támaszkodva. A lisztharmat ezeknél is fellépett, azonban a százszorosan hígított carbolsav a fentebb leírt módon és ismételten alkalmazva, a bajt itt is teljesen megszüntette. Egy négy éves barackfa, amely tavasszal a lisztharmattól igen erősen szenvedett, s melyet csak többször ismételt gondos öntözés, úgy szólván leveleinek valósgos megmosása által lehetett megmenteni, jelenleg (augusztushó végén) gyümölcsöscsel van megrakva, s egészséges, dus lombozattal bír. Megjegyzendő, hogy a lisztharmat által szétronsolt levelek a carbolsavas vízzel való meglocsolás után csakhamar lehullanak, s csak megtámadottak pedig az illető helyeken sárga, mintegy kiégetett foltokat mutattak.

A fentebbiekből az tűnik ki tehát, hogy a sokszorosan hígított carbolsav kertészeti növényeinknél bizonyos esetekben sikerrel alkalmazható, miért is érdemes volna vele e téren minél számosabb kísérletet tenni. Igen természetes, hogy alkalmazásával a bajjelentkezésekor nem kell késni; mert a már tönkrement növények helyre nem hozhatók semmi szer, és így carbolsav által sem.

(Gyakorlati Mezőgazda.)

B.-ujfalul placzi árak.

Márcz. 27 én.

Tiszta buza (Hektoliter) 6 ft —. Kétszeres 4 ft 60. Rozs 3 ft 30 Árpa. 3 ft. 85. Kukoricza 2 ft 75. Zab 2 ft 60. (100 kilogramm) Szalonna 44 ft. Szalonna (1 kilog.) 44 kr. Disznóus (1 klg.) 40 kr. Marhahus 38 kr. Só (100 kilogramm) 13 ft. Só (1 klg.) 13 kr. Disznózsir 48 kr. Szesz 40 kr. Köleskása (egy liter) 11 kr. Lencse 8. Borsó 9 Paszuly 10 kr. Lángliszt (100 klg.) 22 f. Zsemlyeliszt 21 ft Kenyérliszt 20 ft. Fagygyertya 60 kr. Lámpa olaj 60. kr. Mezei munkabér: saját kenyerén 60 kr. A gazda kenyerén 40 kr.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos: VASS JENŐ.

HIRDETÉS.

TEMESVÁRY MÓR cipő-gyári raktára

BUDAPESTEN,
Király utca 1. szám, b. Orczy-főle ház,
NAGYBAN és KICSINYBEN.

Nők számára:

Komod cipők eberlasztinból és bőrből	—	1 frt. 20 kr.
Séta cipők. divatos félcipők, finomak és díszesek	—	2 " 20 "
Regatta cipők csatokkal, finom eberlasztinból v. bőrből	—	2 " 70 "
" fénymázos orral, magas sarokkal legújabb szabás	—	2 " 80 "
" ságrénből v. zergebőrből, szögezett kettős talppal, magas sarokkal, legújabb szabás.	—	2 " 50 "
Eberlasztin-topánok finomak, díszesek, fénymáz orral	—	2 " 70 "
" ruganyhuzóval, magas kivágással, fénymázos orral, rokokó sarokkal, legújabb szabásu	—	3 " 20 "
" czugos topánok, szivalaku metszéssel, sima talppal, rokokó sarokkal, elegans szabás	—	3 " 40 "
Bőrczugas topánok ságrénből, szögezt talppal, magas kivágással, legfinomabb kiállítás	—	3 " 20 "

Urak számára:

Házi cipők finom bőrből	—	1 frt 20 kr.
Topánok erős ságrénből, erős talppal	—	3. 80.
" ságrénből. fénymázos orral és talppal	—	3. 90.
Borjubőr topánok vikszosak, erős dupla talppal a legjobb minőségűek	—	4. 20.
" keztyűbőrből, a lehető legjobb minőség	—	4. 50.
Regatta félcipő nyári idényre legjobb ságrénből, erős talppal	—	3. 60.
" fénymázos díszes, legújabb szabás	—	4. —
Csizmák erős vikszos vagy ságrénbőrből, magas szár szőfolt talppal	—	9. —
Gyermekcipők ságrénből	—	2. 40.
Leánycipők eberlasztin- és bőrből	—	1. ft. 80-2. 40.
Gyermekcipők	—	60-1. 20.

Megrendelések postán utánvét mellett vagy az előleg beküldése után gyorsan s pontosan teljesítenek. Nem alkalmas lábbeli a legkészségebben kicseréltetik. Részletes árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek meg. 5-2.

Előfizetés
nélkül
Egyes szám
ára 3 kr.

H I R A D Ó.

Előfizetés
nélkül
Egyes szám
ára 3 kr.

A „SÁRRÉT” TÁRSADALMI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI HETILAP RENDES MELLÉKLAPJA.

OLVASÓINKHOZ.

Lapunk „Hiradó” cz. jelen mellékle-
éből ezuttal veszik t. előfizetőink az utolsó
számot. Mint már előbb kinyilatkoztatók, azon
anyagipártolatással szemben, melylyel dicseked-
hetünk, csakis áldozattal kellene tovább e mel-
lékletet fentartanunk, melyet pedig — meg-
vagyunk győződve — nem kíván tőlünk
egyetlen rokonszenvennel viseltető ügybará-
tunk sem.

A mai számmal megszűnik tehát a „Hir-
adó”, helyette azonban maga a „Sárrét”
főlapunk igyekezend változatos és lehetőleg
tömör beltartalma által kipótolni az ennek
folytán nyitva maradt űrt.

Kérjük eddigi szíves jóakaróinkat, tart-
sák meg azt továbbra is eddigi becses hajla-
maikban!

A szerk. és kiadóhivatal.

„HERVAD AZ A RÓZSA.”

(Egy bús leánynak.)

Sohaj leng ajkadon,
Szemed könnyel tele,
Homlokodon búnak
Mereng gyászfellege;
S amely, mint a hajnal,
Bepirosította
Gyönyörű orezádat,
„Hervad az a rózsza.”

Olyan halavány vagy
Mint az égnek holdja:
Mintha egész lényed
Csupa árnyék volna.
Hinni merem, benned
Talán élet sincsen:
Kiszáradsz mint a fa.
„Melynek töve nincsen.”

Kihalt a lángoló
Varázstűz szemedből,
Mely lebüvölte az
Angyalt is a mennyből.
Szivedben elhervadt
Tán az érzemény is?
Ha reád tekintek:
„Elhervadok én is.”

S ennyire miért bánt
A bubánat téged?
A vérző fájdalom
Lángja miért éget?
S ilyen nagy csapással
Miért sujt az isten?
Zokogja ajkad:
„Mert szeretöm nincsen.”

Városy Mihály.

Légy takarékos.

— Pethes János (Madar.) —

Valamely eszméért lelkesülni, a kor ki-
vánalmaival haladni, mindig dicsérendő do-
log. Hogy korunkban szükségünk van a ta-
karékosságra és a könyvtárakra, azt mindnyá-
jan eléggé tudjuk ép úgy, mint azt, hogy nem
lesz idő, melyben ezen isteni tant ne kellene
tanítani iskoláinkban: „Szeresd felebarátodat.”
Azt hiszem, hogy a ki ezt jól keblébe véste,

tudja csak ama kettőnek értékét méltányolni.
Még is, míg ama kettő mellett és ellen anuyian
kirántják a kardot, addig ez utóbbi a hirlap-
irodalom mezejéről mintegy ki van küszö-
bölve. Míg valaki Dr. Laurent vagy Dittes
véleményeért kész magát feláldozni, addig
vajmi kevesen vannak, kik a ziv legszentebb
sugalmáért szót emelnének. Pedig a vélemé-
nyek csak ezen alapulhatnak s erre minden
kornak volt és lesz szüksége.

Eleget beszéltek és irtak már mások az
iskolai takarékpénztárak jogosult és jogtalan,
hasznos és haszontalansága mellett. Elegen
elmondták már, hogy az „iskolai takarékpénz-
tárak” nem egyebek, mint „komédiák” és a
„kor majmolása”, hol a gyermeknek eszé-
ben sincs a takarékoság, hamarabb az, hogy
és miként zsarolhat ki szüleitől pénzt, csak
azért, hogy az iskolai takarékpénztárba ő is
tehessen be. Elegen számlálgatták már, hogy
ez a falusi népiskolában — hol a gyermekek-
nek nem hogy könyve, nem hogy ruhája, de
sokszor kenyere sincs, — kivihetetlen. Nem
is azért említém, hogy az iskolai takarékpénz-
tárak pole.niájába magamat belekeverjem,
elég azt nekünk falusiaknak tudnunk, hogy
ez nálunk — falun — amugy városiasan le-
hetetlen. De még is álítható lesz falun is, „is-
kolai takarékpénztár” csak hivatali buzgósá-
got kíván és semmit mást. Igaz ugyan, hogy
ezen takarékpénztár nem fog oly fényesen
s városiasan kinézni s nem kérkedhetünk vele
fennhangon, hogy az x-i iskola növendékei
ennyi és ennyi forintot takarítottak meg. de
— szerény véleményem szerint — sokkal ne-
mesebb, sokkal inkább lehet vele a szivre hatni
és inkább mondható takarékpénztárnak, mint
az, hol agyermek a szülei zsebből takarít.

Tudjuk mindnyájan, hogy aratás idején
a tariokon mennyi kalász szokott maradni.
Ha már a régi zsidóknál meg volt engedve,
hogy a szegények kalászt gyűjtsenek, úgy
hiszem, hogy senki sem látta botránkoztató-
t abban, ha a tanító tanítványaival aratás
idején a mezőre kimenvén, ott kalászt gyűj-
tetne. Ha 80 tanuló van egy iskolában, az is
szedne naponként 50 klg-ot. Tegyük fel, hogy
az egész aratási idő alatt 4 napot szán erre
a tanító, már 2 m. mázsa gabona van az is-
kola takaréktárában; hozzá számítva a bur-
gonya-, tengeri szedést, szüretet stb. stb.
szintén lehetne a gyermekekkel gyűjteni va-
lamit. Azon kívül oly tárgyakat, melyek ki-
sebb tömegben csekély vagy semmi értékkel
sem bírnak, nagyban azonban elárusíthatók,
s melyek falun uton-uttfélen találhatók; a
gyermekekkel összegyűjtve egész év alatt
szintén csinos összegecskét takaríthatnánk meg.

Ezek eladását vállalná azután magára a
tanító s péld. a gabona árából tankönyvek
volnának beszerzendők s a magyar ember ál-
tal ugynevezett „haszontalanságok” ára „is-
kolai és népkönyvtár” ra volna fordítandó.
Igy azután azt nyernők, hogy három évi
gyűjtés után egy szülőnek se kellene gon-
doskodni gyermeke tankönyvéről, s később
annyira vihetnők, hogy a szegényebb tanuló-
kat karácsonyi ajándékkal is megörvendez-
tethetnők.

Hogy így a gyermek gyűjt, azt hiszem,
hogy mindenki belátja s hogy falun kivihető,
az biztos, csak az ügybuzgalom ne hiányoz-
zék hozzá s minél előbb vegyük gyakorlatba.

Igy lennének falun harmoniában a hu-
manitás, iskolai takarékpénztár és iskolai
könyvtár, melyek által a gyermekek önmun-
kosságára halhatunk s a melyek gyakorlatilag
tanítják: „Szeresd felebarátodat.”

A. T. K.

A FŐVÁROSBÓL.

A képviselőház ápril 5 én szünetelt meg
üléseit és máj. 2-án kezdi meg újból; ekkor
valószínűen az erdőtürvényjavaslattal fogja el-
sősben a tárgyalásokat megkezdeni.

Óvári Lipótnak XIII. Leo pápa apostoli

áldását küldé azon alkalomból, mert az neki
közelebb a magyar tud. akadémia által kiadott
„III. Pál pápa Magyarországon” cz. munkáját
megküldé

A keleti marhavész kétségbeejtő mérvben
kezd Magyarországot körül mindenfelé elhara-
pózni, míg benn az országban egyetlen eset
sem merült fel; a kormányok a legerélyesebb
rendszabályokat léptetik ellene életbe.

„Eredendő bűn” cz. drámát irt legújában
Várady Antal szép tehetségű fiatal írónk, me-
lyet a bíráló bizottság kiváló figyelemre méltatott.

Az uzorások ellen Budapesten is meg-
indult az irtó háború; a lipok egymásután
hozzák nyilvánosságra e lelketlen sima képü
rablók neveit, lakcímét és foglalkozás módját,
hogy úgy a rendőrség valamint a közönség
annál biztosabban reájuk lelhessen. Vidéken
hasznos utánozzák e jó példát s valóban
óhajtható is, hogy el ne titkoltassanak azon
alávaló vérszopó nadályok mocskos nevei,
kik megszorult szerencsétlen embertársaik
keserves keresményeinek megrablásából ten-
getik nyomorult életüket. A hirlapok által in-
ditott eme mozgalom azért meg fogja tenni
hatását s valamint Bécsben úgy Hazánkban is
hatékonyan fog közreműködni a társadalom
ezen nyenáinak kiirtására.

Villanykészülék jegyzedés helyett. Ház-
mán, a budai alagut-társulat igazgatója egy
óraszerű villanykészüléket talált föl, mely úgy
az alaguti, mint a lánchidi jegyzedésknél
előnyösen alkalmazható. Ez által mindkét ol-
dalon feleslegessé válnék egy egy jegyzedő
s így azok fizetése megtakarítható lenne. Más-
sik előnye a készüléknek az, hogy nemcsak
hogy jegyre egyáltalában nem lesz szükség,
hanem az ellenőrzés is sokkal pontosabban
lesz gyakorolható. Házmán e készülékét be-
mutatta a kereskedelmi miniszteriumban, hon-
nan az engedélyt arra, hogy próbakép az
alagutnál készüléke alkalmaztassék, ki is
nyerte.

BABONÁS HIEDELMEK.

A tündérek és boszorkányokról.

Hajdan azt hitték sokan, sőt még ma
is hiszik némely tudatlanok, hogy vannak
oly emberek a világon, mint az ugy neve-
zett tündérek és boszorkányok, a kik ma-
gukat láthatatlanokká tudják tenni, és tet-
szésük szerint nyul, farkas, macska s egyéb
oktalan állattá változtatni; nemcsak, hanem
a kules lyukán is által tudnak bújni. De
a ki józanul gondolkozni tud, egyszerre
átlátja, hogy ez képtelenség. Mert a mi a
láthatatlanságot illeti, ugyan hogy tudnák
ők azt végbe vinni? Az embernek teste —
valamint egyéb testek is — számtalan sok
apró és különböző részekből áll. Vagy en-
nek kellene azért oly iszonyu apró részekre
elszedődni, hogy azokat a szem ne láthassa,
vagy a mi szemünknek oly állapotba té-
tetni, hogy egyszer ne lássuk az ember
testét, azután pedig ismét lássuk. Ugy de
nincs ember, nincs angyal, vagy akármilyen
teremtett állat a ki ezt véghez vigye; kö-
vefkezeskép nem is lehet senki láthatat-
lanná az emberek közül.

Az elváltozás, vagy hogy valaki más
formát (alakot) vehessen magára, és mikor
tetszik azt ismét letehesse, szinte oly képtelen-
ség. Nem lehet megfogni: mivel, s m képpen
tudná azt valaki véghez vinni? mert a mit
némelyek beszélnek, hogy az ilyenek va-
lami kenőccsel megkenik magukat, és ez

okozná az elváltozást; *capra* nevetséges dolog! Nincs oly kenés a világon, mely az ember testét más oktan állattestévé átváltoztassa. De ha feltételek hogy van, ismét az lenne a kérdés: ki csinálja az olyan hatásos kenésöt? ki adja azt annak az embernek? Erre pedig ki tudna felelni, ha legjobban akarna is?

Mit mondjak a kulcslyukon való bebuváról? Ez oly képtelenség, melyél már nagyobb alig lehet gondolni. A testek és azoknak minden részei bizonyos és magukhoz illendő nagyságu helyet foglalnak el, a nagyobbak nagyobbat a kisebbek pedig kisebbet, azonban minden testek áthatlanok. Hogy buvhatna tehát által az embernek teste egy kulcslyukon? hogy mehetne keresztül az ajtó fáján? Ez természet ellen való dolog, és valóban szegényre válik az emberi okosságnak, hogy valaha ilyet hittek, sőt még most is hisznek a tudatlan emberek. Maradjon hát az ilyen halgatagság! Soha ezeknek hitét adni nem kell, akárki mondja is és beszélje.

A láthatatlanná léte és elváltozás felőli vélekedésre -- ugy látszik -- a régi mesék és tanításai adták alkalmat. A régi bölcses az erkölcsöt úgy írták le, mint valamely személyes valóságot, mint a mely most megjelenik az emberek között, majd ismét eltűnik közülök. A vétket úgy adták elő, mint a mely oktan állattá alacsonyítja az embert. Az ily jelenések és elváltozásoknak ma is helyük van, mert ha az emberek követik az erényt, akkor az köztűnik megjelen, ha pedig megutálják eltűnik közülök. Hasonlókép ha az emberek a bűnök ösvényére lépnek az állatoknak tulajdonait öltik magukra, s azokhoz hasonlókká lesznek. Így a kegyetlenek és haragosak oroszlánokká változnak, a nagybetők farkasokká, a fősvények kuttyákká, mások ismét egyebekké. Igen hihető hát, hogy az említett bohó vélekedések legelőször is innen származtak.

Ezeket meggondolván. látni való, hogy az ördögi megjelenésekről, boszorkányok, garabonczás diákok táltosokról való hasztalan képzelődések önként elenyésznak. Hasztalanságok azok, mikor azt beszéljük, hogy némely vén asszonyok a seprőn lovagolnak, a levegőben járnak, messze földre hirtelen elszállnak és ismét visszajönnek. S valóban menthetlenek az oly szállók, a kik gyermekeik fejét a boszorkányokról ördögi megjelenések és kísértetekről való félelmes történetekkel töltik be. Az ilyenekkel oly félelmet vernek gyermekeikbe, hogy azoktól csak igen nehezen szabadulhatnak meg

FOGOLY.

A HAZÁBÓL.

Szegedről írják: -- A felső Tiszaparton a vártól egész a Kátaí féle házig a föltésre fabódék épültek. Mivel azonban a bódék a közlekedést, mely ezen ponton legerősebb, akadályozzák, betiltatott e helyen az ily fabázak föllállítása. Az otlévkök is Ujszegedre fognak átszállítani, hol a város is nagy fabódékat épít a földnélküliek részére. A nép a bódékban már egész otthonosan berendezkedett; ott látunk sütni, főzni, mosni, sőt üzérkedni is. De nemcsak földél alatt, hanem talpokon, a lázromok mellett ütnek sátrat a szülőföldjükhöz gőresösen ragaszkodó népeink. --

Így láttunk a Rókuson egy tövig leroskadó ház előtt egy 10-12 tagból álló családot oly üszérőtt talpon lakni. Az asszony nyugodtan ruhát mos, a férfiak mentenek a ház romjai alól, amit menteni lehet, az anya pedig irtó gyermekeit, hogy vízbe ne essenek. A statárium kihirdetése óta egy eszt fordult elő. Koczó János felgyújtotta ipának tanyáját. Felakasztották. A kenyér feleslegből 37,000 darabot Temesvárra küldtek.

A szikszói adópénztár szombaton f. hó 22-én kiraboltatott. A tolvajok a főntéza felől törtek be, a városház tőszomszédságában levő adóhivatalba és onnan 12000 forintot vittek el a Wertheim kasszával együtt.

Egy rabbi az üszorásokról. Jellinek bécsi rabbi az izr. templomban az üszorások ellen tartott hitazonoklatot. -- Azt mondá, hogy az üszorások nem méltók az emberiséghez számítatni, s felhívta a hallgatókat, hogy az üszorásokat üldözzék és nyilvánosan megbélyegezzék. Egyszeremind fölemlítjük, hogy a bécsi rendőrség ismét két üszorást utasított ki Bécsből. Nálunk sem ártana az üszorásokkal és árverelési intézetekkel így tenni.

A nagy világból.

Török pénzemek Boszniában. Egy Boszniában levő magyar katona olt forgalomba levő török pénzemekről írja: „Bosznia és Hercegovina kormányzata pénzügyi osztályának meghagyása szerint az arany- és másnemű pénzekre vonatkozólag megállapított, hogy az adók és egyéb állami jutalékok fizetésénél -- a „vám“ kivételével, melyre néve különös szabályok állanak fenn, következő török arany ezüst- és rézpénzek fogadhatnak el, u. m. Arany: egy medzsidija = 8 ft 86 kr. o. é. félmedzsidija 4 ft 43 kr.; negyed medzsidija = 2 ft 21⁵/₁₀ kr. Ezüst: egy medzsidija = 1 ft 76 kr. o. é. félmedzsidija 88 kr. negyed medzsidija = 44 kr. Réz: egy altuluk (6 garas) = 50 kr. o. é. félaltuluk (3 garas) = 25 kr.; egy besluk (5 garas) = 41⁵/₁₀ kr. félbesluk (2¹/₂ garas) = 20³/₄ kr.; egy vasvilla (1¹/₂ garas) = 4 kr. Elfogadhatók továbbá: egy cs. arany 4 fit 80 kr. 1 drb régi veretű huszas 34, újabb veretű 35 krajával. Török vagy külföldi papírpénz el nem fogadható.

Az oroszok is kezdenek már némi részvétet mutatni árvizkárosult testvéreink iránt. Szent Pétervárott ugyanis az ottani osztrák-magyar telep 3 nap alatt 6,000 rubelt gyűjtött e célra; husvét előtt pedig nagy hangversenyt szándékoznak adni.

Macedoniában ismét kitört a felkelés; már 7000-re rug a felkelők száma, kik mind jó Martini feyverekkel s két hegyi ágyuval vannak ellátva.

Egy Waterlói hős: Sir John Wordford angol vezérőrnagy halt meg közelebb 95 évesekorában.

Waldemár herceg a porosz trónörökös fia is meghalt szerdán éjjel.

A magyarborok kivitele Szeiczba évről évre gyarapszik, úgy míg 1877-ben 41,766 vámmázsa vitetett ki, 1878-ban a kivitel már 94,906 vámmázsa emelkedett.

Az orosz nihilisták titkos nyomdáját felfedezte a rendőrség, melynek folytán

többeket fogtak el, kiket iróztató módon kínoztak, -- kanesukával verték, majd alvástól megfosztották őket s ital nélküli hering étkezéssel vallatták. A szerencsétlenek szomjuságokban a legkétségbeesettebb vallomásokat tettek. Perzeiában is nagy szerencsétlenség élte a lakosságot a közelebbi héten, ugyanis több helység a földrengés által sokat szenvedett, két falu egészen elpusztult s majdnem 1100 ember elveszett.

Hasznos tudnivaló.

Biztos szer a nyulragás ellen. Mily borzasztó károkat okoznak a nyulak a gyümölcsösekben, különösen a faiskolákban arról naponta hallani panaszt, miért is egy egyszerű, olcsó és biztos szer ajánlunk az illetők figyelmébe. Ez nem egyéb mint ökörvér -- talán másféle vér is -- melylyel a csemeték koronájuktól tövig jól bekennendők, s mely kenés minden 3-4 ik héten ismétlendő; ha ez elégtelennek bizonyulna következő hatásosabb szer alkalmazandó: végy 60 gr. ördöggyantát (assa fötida); ez egy 1 liter ecetben tűz mellett felolvasztva 3 liter tejjel jól összehaboztatik és ezen habarék 6 liter ökörvérrel jól összekeverendő; alkalmazása úgy történik, mint az előbbinél s a kenés vagy puszta kézzel vagy meszelővel ejtethető meg. Egy ember egy nap alatt néhány ezer csemetét is képes ily formán bekenni és a nyulak addig, míg a kenés a kérgeen érezhető, azt nem rágják meg; azért esős időben a kenés gyakori ismétlése tanácsos.

ELEGY-BELEGY.

— Egy eszmadia inas egy comfortablere kapaszkodott; a kocsis rákiált: -- Le mégy onnét te számár! nem látod, hogy már kettő ül benne.

Egy víg társaságban valaki kérdi: -- Miért nincs a nőknek szakáluk? -- Azt könnyű megfejteni -- válaszolt egy tréfás öreg ur, ki a manó birná őket megborotválta, mikor egy percig sem nyugszik a szájuk!

„Mikor házasodol már meg fiam“ kérdi az apa fiát, ki rövid száru makra pipájából pöttyöké komisz trafikjat, oly forma helyzetben heverészve apja előtt, mint kánikulában a juhászok szokott a pozdorján.

„Majd ha kétezer hold földű lányra akadok“ veté oda henczege az urfi.

„Jaj fiam, roppant nagy páskum volna az egy számárnak“ egészíté ki szomoruan az apa.

Egy uracs, ki arról volt nevezetes, hogy el szokta dobni a sulykot, azzal dicskedett, hogy 15 mértföldet lovagolt be 6 óra alatt.

„Vajjon képes lenne-e ön ennyi idő alatt ennyit lovagolni?“ kérdé egy mellette ülő tisztól.

„Lovagolni ugyan nem; de hazudni én is tudnék -- annyit.“ felelé a tiszt.

[Ki nyert?]

Budapest, márcz. 23.	52. 33. 63. 38. 85.
Lincz, „ „	68. 32. 60. 69. 5.
Triest, „ „	31. 32. 71. 33. 65.